

กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายความ มั่นคงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และพื้นที่ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา กับ ประสบการณ์ของอาเจะฮ์ และมินดาเนา*

กัลยา แซ่อึ้ง**

รุสตั้ม หวันสู***

มาโนชญ์ อารีย์****

ภูมิ มูลศิลป์*****

Received: 18 February 2022

Revised: 21 March 2022

Accepted: 31 March 2022

---

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “กฎหมายความมั่นคงและการบังคับใช้
ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ และพื้นที่ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา” โดยงานวิจัยนี้ได้รับทุน
สนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ปีงบประมาณ 2561

** อาจารย์ คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

*** อาจารย์ คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ผู้ประพันธ์บรรณกิจ
(Corresponding author); อีเมล: roostum@hotmail.com

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

***** รองศาสตราจารย์ คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Security Laws and the Enforcement in Three Deep South Provinces and Four Districts of Songkhla Province of Thailand with Experiences of Aceh and Mindanao

---

Kanlaya Sae-Ang*****

Roostum Vansu*****

Manoch Aree*****

Poom Mulila*****

***** Lecturer of Faculty of Social Science, Srinakharinwirot University.

***** Lecturer of Faculty of Social Science, Srinakharinwirot University, Corresponding author; Email: roostum@hotmail.com

***** Assistant Professor, Dr. of Faculty of Social Science, Srinakharinwirot University.

***** Associate Professor Faculty of Social Science, Srinakharinwirot University.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์เนื้อหาแห่งบทบัญญัติกฎหมายความมั่นคง 3 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. 2457; พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 (2) ศึกษาการใช้ความรุนแรงจากกลไกของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายความมั่นคงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ และพื้นที่ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา (3) ศึกษาประสบการณ์และถอดบทเรียนเกี่ยวกับกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายพิเศษโดยกลไกของรัฐที่เกิดขึ้นในจังหวัดอาเจะฮ์ ประเทศอินโดนีเซีย และหมู่เกาะมินดาเนา ประเทศฟิลิปปินส์ (4) สังเคราะห์แนวทางการแก้ไขกฎหมาย และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายความมั่นคงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ และพื้นที่ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลาที่จะนำไปสู่การสร้างความปลอดภัยในพื้นที่บนฐานของการเคารพในหลักการสิทธิ เสรีภาพพื้นฐานของประชาชน

การวิจัยนี้ใช้แนวคิดหลักนิติธรรม ร่วมกับเกณฑ์มาตรฐานของกฎหมายระหว่างประเทศเป็นกรอบในการวิเคราะห์กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายความมั่นคงในพื้นที่ศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร ร่วมกับการวิจัยภาคสนาม เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มแบบเจาะจง การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก 4 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ประชาชนที่ได้รับผลกระทบในพื้นที่ นักวิชาการ และนักกิจกรรมภาคประชาสังคม พร้อมทั้งการรวบรวมข้อมูลเชิงปรากฏการณ์กรณีการใช้กฎหมายพิเศษที่จังหวัดอาเจะฮ์ ประเทศอินโดนีเซีย และมินดาเนา ประเทศฟิลิปปินส์

ผลการศึกษาพบว่า กฎหมายความมั่นคงและการบังคับใช้กฎหมายความมั่นคงทั้ง 3 ฉบับในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ทั้งการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน และมาตรการระงับสิทธิเสรีภาพยังคงไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรม และเกณฑ์มาตรฐานระหว่างประเทศ

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะต่อนโยบายการบังคับใช้กฎหมายความมั่นคง คือ (1) ให้ยกเลิกกฎอัยการศึกที่ใช้บังคับในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (2) ให้พื้นที่เป้าหมายอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายความมั่นคงฉบับใดฉบับหนึ่งเพียงฉบับเดียว และปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับความฉุกเฉิน ร้ายแรงของสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป (3) บังคับใช้กฎหมายตามกรอบพันธกรณีระหว่างประเทศ (4) ปรับทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐให้สอดคล้องกับหลักนิติธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน

2) แนวทางปรับปรุงระบบกฎหมายความมั่นคง เสนอให้บัญญัติหลักนิติธรรม และสิทธิมนุษยชนไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อสร้างความมั่นคงทางกฎหมายในระดับสูงสุด

3) ให้มีกลไกตรวจสอบถ่วงดุลเชิงกระบวนการอย่างเป็นระบบ คือ (1) ให้องค์กรนิติบัญญัติมีอำนาจตรวจสอบ ถ่วงดุลการใช้ดุลพินิจตัดสินสถานการณ์ฉุกเฉินของฝ่ายบริหาร (2) การขยายระยะเวลาสถานการณ์ฉุกเฉินให้เป็นอำนาจขององค์กรนิติบัญญัติ (3) ระวังให้มีการใช้อำนาจพิเศษตามกฎหมายความมั่นคง ให้ศาลมีอำนาจควบคุม ตรวจสอบ และ (4) ให้เจ้าหน้าที่รัฐต้องรับผิดชอบต่อความรับผิดชอบทางอาญา ทางแพ่ง และทางปกครอง

คำสำคัญ: กฎหมายความมั่นคง, อำนาจพิเศษ, หลักนิติธรรม, สิทธิมนุษยชน

Abstract

The objectives of this research article are to (1) analyze the content of the 3 security laws, namely the Martial Law B.E. 2457, Emergency Decree on Public Administration in Emergency Situation, B.E. 2548, and the Internal Security Act B.E. 2551 (2) study the use of violence from state mechanisms in enforcing security laws in the area of three southern border provinces, and the area of 4 districts in Songkhla province (3) study the experience and extract the case on law and special law enforcement by state mechanisms that occurred in Aceh province, Indonesia, and the Mindanao Islands, Philippines (4) synthesize the way to amend laws, and policy suggestion towards the enforcement of security laws in 3 southern border provinces and 4 districts of Songkhla, which would lead to reconciliation in those area on the basis of respect for the principles of citizen rights and basic freedoms.

This study used the concept of "rule of law" together with the standard criteria of international law as framework for analyzing laws and security laws enforcement in the study area. The study used qualitative research methods, consisting of document research, together with field research. Data was collected from in-depth interviews, specific group conversation, meeting to hear opinions from 4 main informants, namely law enforcement officers, local people who were affected, scholars and civil society activists. Moreover, the research team has collected phenomenal data on the use of special laws in Aceh province, Indonesia and Mindanao, Philippines.

This study revealed that security laws and enforcement of 3 security laws in the southern border provinces of Thailand, as well as declaration of an emergency situation and measures to suppress rights and freedoms are still inconsistent with the rule of law and international standard criteria.

Suggestion

1) Suggestions to security law enforcement policy are: (1) the martial law which has been enforced in the 3 southern border provinces should be abolished (2) let target areas be under the enforcement of only one security law, and adjust the law to suit the emergency and seriousness of the changing situation (3) laws should be enforced in accordance with the framework of international obligations (4) the attitudes of government officials should be adjusted to be in line with the rule of law and the principles of human rights.

2) As for how to improve the security law system, we would like to propose to prescribe the rule of law and human rights in the Constitution, in order to create the highest level of legal security.

3) There should be a mechanism to examine procedural balancing systematically, i.e. (1) to give the legislative body the power to examine and balance the consideration and judgment of the administration on the emergency situation (2) let the extension of duration of the emergency situation to be dependent on the power of the legislative body (3) while using special power by the security law, the court should have the power to control and examine, and (4) to have the government officials take their civil, criminal and administrative liability.

Keywords: Security Law, Special Power, Rule of Law, Human Rights